Il-Maġġur Anthony Aquilina

25 Anniversarju mill-Mewt tal-Akbar Kompożitur

kitba tas-Sur Victor Galea
Kompożitur u Awtur

L-ammirazzjoni li jien għandi lejn il-Maġġur Anthony Aquilina hija kbira u din tidher propju fil-marċ stess li jiena kkomponejt fuq arranġament mużikali ta' Mro. Alfred Farrugia u li semmejtu proprju għal dan is-Surmast tal-Marċi Maltin – 'Tislima lill-Maġġur'. Dan mhux biss, għaliex proprju sentejn ilu ppubblikajt bijografija ta' dan l-istess Surmast. Illum qiegħed nikteb dan l-artiklu sabiex fi ftit kliem infakkar lil dan il-persunaġġ li ta kontribut kbir lill-mużika f'pajjiżna. Proprju din is-sena jaħbat il-25 anniversarju mill-mewt tal-Maġġur. Għalhekk tajjeb li nfakkru dan l-anniversarju filwaqt li nsellmu lill-Maġġur Anthony Aquilina għax-xogħol siewi tiegħu. Bil-marċi tiegħu, il-Maġġur Anthony Aquilina għaraf jifraħ u jferraħ lil ħafna. Għalhekk huwa xieraq li sabiex infakkru dan l-anniversarju, fejn dejjem hu possibli u speċjalment din is-sena, jindaqqu l-marċi ta' dan is-Surmast.

Il-Maġġur Anthony Aquilina kien u għadu magħruf mill-għadd kbir ta' ammiraturi tiegħu bħala l-Maġġur, li kien ingħatalu meta kien fil-Royal Malta Artillery. Il-marċi brijużi tiegħu dejjem kienu magħduda bħala ta' livell għoli mill-aqwa baned f'Malta u f'Għawdex. Saħansitra llum ukoll jinħass it-timbru speċjali tiegħu u dan jispikka ferm. Swielu ħafna t-tagħlim li ħa mir-Royal Military Academy of Music f'Keneller Hall, qrib Londra, minn fejn kiseb għarfien personali bl-ogħla ġieħ. B'dan it-taħriġ, flimkien mal-ħila naturali biex jagħraf jislet l-aħjar mill-Brass Bands u l-melodiji, irnexxielu jagħti xejra speċjali lil kull marċ. Dan is-surmast kbir ikkompona marċi brijużi li għana lill-baned ta' dawn il-gżejjer li huma parti importanti mill-wirt tagħna.

Il-Maġġur Anthony Aquilina meta kien għad għandu 39 sena.

Tagħrif Ġenerali dwar il-Maġġur Anthony Aquilina

Il-Maġġur Anthony Aquilina twieled nhar il-25 ta' Lulju 1906, iben Indri Aquilina u martu Filippa, imwielda Bugeja. Tgħammed l-għada, jiġifieri fis-26 ta' Lulju fil-knisja ta' San Filep, f'Ħaż-Żebbuġ stess. L-ismijiet proprja tiegħu huma Paul, Philip u Joseph iżda kulħadd kien jafu b'Ninu jew Anthony. Ta' min isemmi li Ninu kellu żewġ ħutu oħra li kienu t-tnejn bniet, Filippa u Marija.

Meta dan it-tfajjel beda jitfarfar, nibtu fih żewġ xewqat li dejjem xtaq li jwettaqhom, jiġifieri li jitgħallem idoqq strument tal-banda u li wkoll jingħaqad mal-militar. Meta kellu madwar tmien snin, it-tfajjel Toninu thajjar jingħaqad mal-Banda San Filep, li magħha kellha bħala assistent-surmast lis-Sur Wiġi Said, li mill-ewwel intebaħ li l-alliev li kellu quddiemu barra li kien moħħu tajjeb, kien imżejjen b'talent mużikali lil hinn min-normal. Ħass li kellu

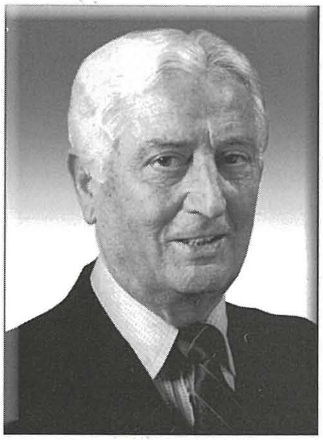

jħarrġu b'dak kollu li jaf hu biex aktar jiinkoraġġih. Tgħallem il-klarinett u ta' għaxar snin ħareġ idoqq mal-Banda San Filep fejn daqq taħt id-direzzjoni ta'Mro. Alfred P. Hare. Ma kienx għadda ħafna żmien u Wiġi webblu jdoqq bħala solista t-terzett mill-opra *'Lombardi'* ta' Giuseppe Verdi, taħt id-direzzjoni tas-Surmast Direttur Orlando Crescimanno u mar tajjeb ħafna. Ftit wara, ħajruh jattendi kunċert mal-Banda King's Own. Meta rawh u semgħuh idoqq, kellhom kliem ta' tifħir għalih, minkejja li kien għadu żgħir. Mhux biss, imma s-surmast Awstrijak Mro. Aurelio Doncich, li dderieġa l-Banda King's Own mill-1908 sa l-1930, xeħet għajnejh fuqu għax għaraf il-ħila tiegħu. Xtaq jgħinu jkabbar dan it-talent mużikali kemm jista'. Kien bis-saħħa ta' dan is-surmast li xi snin wara Ninu kiseb postu fl-armata. Daħal bħala *Band Boy* u dam hekk għal ħames snin. Madankollu, għad li kiseb postu fl-armata, huwa xorta ssokta bl-istudju tiegħu fuq il-klarinett taħt il-bravu surmast Awstrijak Aurelio Doncich, mal-King's Own tal-Belt. Lill-ħabib tiegħu Żebbuġi ma warrbux għax xorta baqa' jmur jieħu l-lezzjonijiet għandu.

Fis-sena 1926, iż-żagħżugħ Anthony ntbagħat fuq kors ta' tliet snin jispeċjalizza fil-klarinett, liema kors kien rebħu minn fost tliet mitt bandist. Kiseb id-dritt għall-borża ta' studju tar-Royal Military School of Music fi Kneller Hall Twickenham Surrey, fl-Ingilterra. Kien żmien mitqlu deheb għal Anthony għax seħħlu jitħarreġ kemm fuq l-istrumenti kollha u saħansitra fid-direzzjoni. Tgħallem ukoll jikkomponi u jagħmel l-arranġamenti għall-orkestra u

sintendi għall-banda stess. Kemm dam l-Ingilterra rnexxielu jirbaħ tliet medalji. Fl-1927 kiseb l-ewwel premju fuq id-daqq tal-istrument, il-klarinett u ngħata l-*'Cousin's Memorial'*. Fl-1930 dabbar żewġ unuri oħra, rebaħ l-ewwel post fil-*'Conducting'*, jiġifieri fid-direzzjoni, u ġab l-ogħla punteġġ fl-arranġamenti mużikali kemm għall-orkestra kif ukoll għall-banda militari. Meta rritorna Malta, issa bħala *Warrant Officer Class 1*, lil Anthony tawh f'idejh it-tmexxija tal-Banda tar-Royal Malta Artillery. Bħala surmast-direttur tagħha dam seba' snin. Wara li temm din il-kariga, huwa nħatar bħala president onorarju. Dan kollu seħħ fil-bidu tat-Tieni Gwerra Dinjija, meta ngħata lilu r-rank ta' *Commissioned Officer*, fizzjal b'żewġ stilel. Fl-armata baqa' javvanza u meta rtira mill-R.M.A. fl-età ta' 57 sena kellu l-grad ta' maġġur.

Waqt li ż-żagħżugħ Anthony Aquilina kien l-Ingilterra ltaqa' mat-tfajla Catherine Ross, Kanadiża, minn Toronto. Meta ngħaqdu fis-sagrament taż-żwieġ, fit-2 ta' April, 1932, fil-knisja tal-Vitorja fil-Belt Valletta, hu kellu sitta u għoxrin sena u għarustu kienet sentejn iżgħar minnu. Frott dan iż-żwieġ kellhom tifel waħdieni li għammduh bl-isem ta' Geoffrey.

Kien dħuli kemm trid man-nies. Kien jaf imur ma' kulħadd u t-tbissima fuq fommu baqgħet tiddi tul ħajtu kollha. Kellu qalbu tad-deheb. Imma waqt it-taħriġ tal-banda m'hemmx ċajt għax kien ikun irid kollox perfett. Il-Maġġur Aquilina kien raġel li jżomm ruħu pulit u eleganti, dejjem nadif xummiema b'leħja mqaxxra friska kuljum, b'ħaddejh lixxi daqs irħama. Kull fejn tarah kien ikun dejjem dritt, wieqaf fuq qaddu, xeħta ta' bniedem li għadda ħajtu fis-servizz militari.

Bħala marċi, il-Maġġur Anthony Aquilina kitibhom f'art twelidu, aqta' xi wieħed jew tnejn, li kkomponiehom meta kien jistudja l-Ingilterra. L-istil tiegħu tagħrfu mill-ewwel, stil militari, iżda Mediterranju b'laqtiet Spanjoli. Marċi funebri qatt ma kiteb. Ta' bniedem ferrieħi li kien, qatt ma niżlulu l-waqtiet kibja. Bosta mix-xogħol mużikali tal-Maġġur ħareġ fuq tliet *long plays*, l-ewwel waħda fl-1979 u għammidha bl-isem ta' *Festive Memories*, it-tieni waħda fl-1981 ħariġha bl-isem *Festive Memories No.2* u t-tielet waħda saret wara li miet u ngħatat l-isem *In Happy Memories*. L-Innu-marċ **Preghiera a Sant'Antonio** ma ddaħħalx mal-marċi f'dawn il-long-plays iżda ma' dawk irrekordjati mill-Banda ta' Sant'Antnin. Kien l-uniku innu-marċ li kiteb u kkomponieh meta kien is-surmast-direttur ta' din il-Banda Karkariża bejn l-1983 u l-1985. Ta' min jgħid li bejn l-1946 u l-1956 mexxa l-Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara.

Is-Sur Victor Galea; l-awtur ta' dan l-artiklu jippreżenta kopja tal-ktieb miktub minnu stess "Il-Maġġur Anthony Aquilina – Is-Surmast Tal-Marċi Maltin" li ġie mitbugħ fis-sena 2008 lill-President tas-Soċjetà Teddy Farrugia.

Ta' min isemmi wkoll li erba' marċi mill-pinna tal-Maġġur għadhom qatt ma nstemgħu fuq ebda radju u dan għaliex dawn qatt ma ġew irrekordjati. Dawn il-marċi huma **Is-Sur Mizzi** li kkomponieh fis-sena 1946. Dan il-marċ huwa msemmi għall-President ta' dak iż-żmien tal-Banda Duke of Connaught's Own, is-Sur Karm Mizzi. Marċ ieħor huwa **In-Nakku** li kkomponieh fis-sena 1947 għall-ħabib tiegħu s-Sur Carmelo Xuereb filwaqt li l-marċ **The Seven Sons** ikkomponieh fis-sena 1950. Dan il-marċ ikkomponieh għall-familja Micallef li kienu ħbieb tiegħu. Dan is-Sur Micallef kellu sebat itfal. Il-marċ **The Two Sisters** huwa msemmi għal żewġt aħwa tfajliet, Eileen u Sylvia Mifsud, li kienu jkantaw flimkien. Dan il-marċ ikkomponieh fis-sena 1953. Nifhmu li dawn l-erba' marċi l-Maġġur Aquilina kkomponiehom meta kien għadu mal-Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara minħabba li fl-istess perjodu bejn is-snin 1946 u l-1956 kien is-Surmast Direttur tal-Banda. Għalhekk għandna nifhmu li din il-mużika għadha tinstab fil-każin tal-istess Banda msemmija. Min-naħa tiegħi staqsejt kemm-il darba għal dawn il-marċi lil diversi Karkariżi bit-tama li forsi nsib xi ħaġa! Fl-opinjoni tiegħi jista' jkun li forsi dawn il-marċi ma ħarġux fuq il-livell mixtieq mill-Maġġur. Min jaf għala? Bħala ammiratur tal-Maġġur Aquilina, hija x-xewqa tiegħi li xi darba dawn il-marċi jiġu xorta waħda rrekordjati sabiex inkomplu napprezzaw dak kollu li ħallielna l-Maġġur Anthony Aquilina.

Il-ħabib intimu tiegħu, is-Sur Charles Calleja, li ħalliena ta' 62 sena fl-4 t'Ottubru 2009, kien iċempillu ta' kull filgħodu, għall-ħabta tad-disgħa, biex jagħtih l-għodwa t-tajba. Hekk ukoll għamel f'Jum l-Indipenenza ta' 25 sena ilu. Dakinhar ċempel bħas-soltu u kif il-Maġġur sema' leħnu raddlu tislima. Hu żied jgħidlu li kien iħossu ma jiflaħx. Charles qallu biex ma jiċċaqlaqx u li kien dalwaqt sejjer ħdejh. Wasal f'kemm trodd salib ġewwa tas-Sliema fejn kien joqgħod il-Maġġur. Kif wasal lemħu bilqiegħda u raħ kemmxejn immantar. Il-Maġġur tbissimlu bħas-soltu. Is-sura ta' wiċċu xehdet li xejn ma kien f'sikktu u Charles staqsieh x'kien qed iħoss. Bla ma stennieh iwieġbu, qabad u ċempel

Surmast Direttur ta' erba' Baned

Bħala Surmast mal-Banda Royal Malta Artillery, il-Maġġur Anthony Aquilina dam seba' snin. Wara li temm din il-kariga, il-Maġġur inħatar bħala President Onorarju.

(1946-1956)

Banda Duke of Connaught's Own ta' Birkirkara

(1956-1973)

Banda King's Own tal-Belt Valletta

(1983-1985)

Banda Sant'Antnin ta' Padova ta' Birkirkara

Il-korteo fil-Wied ta' Birkirkara.

lit-Tabib Anthony Galea Debono, illum Professur. Malajr tfaċċa bħal donnu kien wara l-bieb. Għamillu t-test tal-ECG li wera li kien attakk tal-qalb qawwi. It-Tabib riedu jmur l-isptar u ħejjielu l-karti meħtieġa. Il-Maġġur ma xtaqx imur bl-ambulanza u ried li jwasslu Charles. Sadanittant Charles mar għall-karozza tiegħu u l-Maġġur mar biex iqaxxar il-leħja. Kienu saru xi l-10.15 ta' filgħodu u malli wasal lura Charles sema' ħoss ġej mill-kamra tal-banju. Daħal ħdejh u sabu fl-art b'wiċċu 'l fuq miksi bis-sapun tal-leħja. Bla telf ta' żmien reġa' ċempel lit-tabib, li ftit qabel kien hemm. Kif wasal, ikkonferma li l-Maġġur kien ħalliena u ħariġlu ċ-ċertifikat tal-mewt. Hawnhekk Charles ma felaħx iżomm iżjed u nfaqa' f'bikja kbira għaliex kien tilef l-akbar ħabib li kellu.

Il-Maġġur Anthony Aquilina ħalliena nhar il-21 ta' Settembru 1985 fl-għomor ta' 79 sena. Għall-funeral tiegħu kien intlaħaq ftehim bejn ibnu Geoffrey Aquilina Ross u l-kumitati tal-baned konċernati. Il-funeral kien sar it-Tlieta 24 ta' Settembru 1985 għall-ħabta tas-siegħa ta' wara nofsinhar. F'jum il-funeral il-korteo telaq mill-isptar ta' Gwardamanġa għall-Wied ta' Birkirkara fl-inħawi tal-Każin tal-Għama jew aħjar Duke of Connaught's Own liema banda dam imexxieha mill-1946 sal-1956. Kien hemm baħar ta' nies jistennew il-wasla tat-tebut. Ilkoll ġew biex jagħtu l-aħħar tislima lill-Maġġur Anthony Aquilina. F'dik il-folla kbira nġabru wkoll il-Prim Ministru ta' Malta ta' dak iż-żmien, Dr. Karmenu Mifsud Bonnici u diversi membri parlamentari kif ukoll rappreżentanti mill-armata. Kien hemm ukoll diversi rappreżentanti ta' każini tal-baned minn Malta u Għawdex b'ħafna minnhom kienu bl-istandardi tagħhom. Tul il-korteo daqqet il-banda li qabel ħalla din id-dinja kien għadu jieħu ħsiebha. Fil-funeral kien indaqq marċ brijuż fuq xewqa tal-Maġġur stess, marċ li kien ikkompona fis-sena 1958 bl-isem **Balfrendozan**, li kien semmieh għal żewġt iħbieb tiegħu mill-Belt, Peppi Balzan u Duminku Frendo. Indaqq ukoll l-uniku innu li kkompona bl-isem **Preghiera** lil Sant'Antnin. Saret il-quddiesa fil-knisja ta' Sant'Antnin ta' Birkirkara u ġie midfun fil-qabar tal-King's Own tal-Belt Valletta ġewwa ċ-ċimiterju tal-Addolorata. Malta tilfet iben b'talenti kbar.

L-għada, il-gazzetti ta' kuljum ilkoll taw prominenza kbira lil dan l-avveniment b'kitbiet imżewqa b'ritratti tal-funeral tiegħu li tista' tgħid kien qisu wieħed statali. Għadd ta' każini tal-banda tellgħu l-bandiera mezz'asta b'turija ta' rispett lejn il-Maġġur Anthony Aquilina magħdud bħala s-Surmast tal-Marċi Maltin. Inroddu ħajr lil Alla li għoġbu jislifna bniedem li ferraħ u għadu jferraħ għadd kbir ta' nies bil-marċi melodjużi li ħallielna. Kien Surmast serju li l-baned ta' dawn il-gżejjer għadhom jammirawh sal-ġurnata tal-lum.

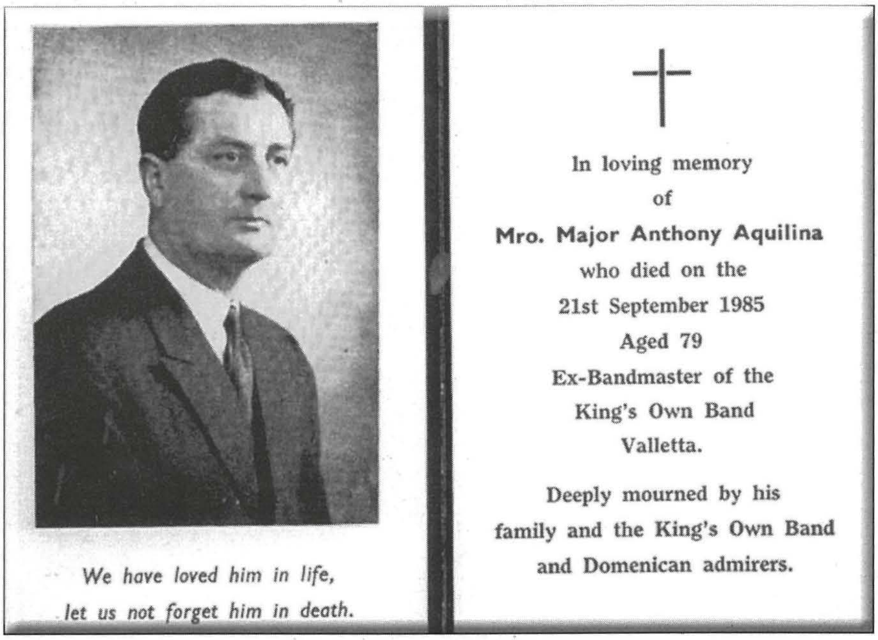

Is-Santa b'tifkira tal-Maġġur Aquilina